

UNIJNA GRUPA ZADANIOWA "ATLAS"

Centralny Pododdział Kontrterrorystyczny Policji "BOA" jako centralna jednostka specjalna, oficjalnie działa w unijnej grupie zadaniowej Atlas. Na forum Europolu, zrzeszającym specjalne jednostki interwencyjne Unii Europejskiej, jednostka kontr-terrorystyczna nosi nazwę BOA, pod którą jest identyfikowany przez pozostałych członków Atlasu.

POCZĄTKI

Inicjatorem stworzenia Grupy Atlas jest belgijska jednostka DSU, zaś jej formalne powstanie datuje się od szczytu 15 dowódców europejskich jednostek antyterrorystycznych w Brukseli w październiku 2001 roku. Na spotkaniu tym zdefiniowano główne założenia Grupy oraz zasady jej funkcjonowania. Grupa Atlas, zrzeszająca centralne jednostki antyterrorystyczne Policji państw Unii Europejskiej, została powołana celem zapewnienia jej mieszkańcom wysokiego poziomu bezpieczeństwa poprzez wzajemną współpracę, wymianę informacji oraz doświadczeń pomiędzy odpowiednimi siłami policyjnymi. Do głównych założeń Atlasu należy również stałe podnoszenie poziomu profesjonalizmu należących do niego jednostek, wzajemne wsparcie, prowadzenie wspólnych projektów oraz operacji, w przypadku zagrożenia terrorystycznego na dużą skalę. Przed powołaniem Grupy Atlas współdziałanie europejskich jednostek rozwijało się pomyślnie, jednakże z braku ustrukturyzowanych zasad współpracy oraz stałych konsultacji, kontakty te miały zasadniczo charakter dwustronny bądź były ograniczone do niewielkiej liczby państw.

Przypieczętowaniem współdziałania jednostek zgrupowanych w Atlasie jest formalizacja austriackiej inicjatywy, wyrażona w Decyzji Rady Unii Europejskiej z dnia 23 czerwca 2008 roku w sprawie usprawnienia współpracy pomiędzy specjalnymi jednostkami interwencyjnymi państw członkowskich Unii Europejskiej w sytuacjach kryzysowych. Powyższa Decyzja z dniem 1 stycznia 2009 roku umożliwia udzielenie pomocy przez jednostkę policyjną należącą do Atlasu innemu państwu europejskiemu, w przypadku wystąpienia danego państwa z prośbą o pomoc bądź ekspertyzę. Jednostka przybywająca z pomocą jest zobowiązana przestrzegać prawa obowiązującego w goszczącym ją państwie, natomiast koszty wynikające z jej interwencji pokrywa państwo zapraszające. Należy nadmienić, że choć Decyzja weszła już w życie, jeszcze nigdy nie została zastosowana.

W chwili obecnej w skład Atlasu wchodzi 35 specjalnych jednostek policyjnych z 27 państw Unii Europejskiej, powołanych do fizycznego zwalczania terroryzmu. Jednostki z Norwegii oraz Szwajcarii uczestniczą w pracach Atlasu, jednakże jako reprezentanci państw spoza Unii europejskiej nie mają prawa głosu oraz nie korzystają z unijnych środków finansowych. Polskę w Atlasie reprezentuje Centralny Pododdział Kontrterrorystyczny Policji "BOA"

ORGANIZACJA I CZŁONKOSTWO

Ciągłość funkcjonowania Atlasu zapewniona jest poprzez środki finansowe Unii Europejskiej. Współpraca jednostek w ramach Atlasu przebiega w odpowiednich Grupach Roboczych oraz na Forach. Są to tymczasowe stowarzyszenia jednostek, powołane z zamiarem rozwoju optymalnych metod, taktyki oraz procedur w danej dziedzinie, które następnie udostępniane są wszystkim członkom Atlasu. Na dzień dzisiejszy istnieje pięć Grup Roboczych: Budynki, Woda, Transport, Samoloty, Wejścia oraz dwa Fora: Negocjatorów i Snajperów. Techniczna Grupa Robocza Wejścia, skupia się na wypracowywaniu najlepszych rozwiązań wykorzystywanych przy wejściach do różnego rodzaju pomieszczeń. Fora są podrzędne wobec Grup Roboczych w wymiarze budżetowym, dlatego też Forum Snajperów aspiruje obecnie do zmiany statusu na Grupę Roboczą, dążąc do większej samodzielności organizacyjnej. Ostateczna decyzja odnośnie przyszłych form współpracy snajperów w Atlasie zapadnie, jak każde inne postanowienie o podobnej wadze, na szczycie jego dowódców.

Rozważane są również zmiany w organizacji ćwiczeń poszczególnych Grup Roboczych. Obecny przewodniczący

wystosował propozycję, aby każdego roku jedna Grupa Robocza było odpowiedzialna za przeprowadzenie ćwiczenia na dużą skalę, obejmującego wszystkie jednostki wchodzące w skład Atlasu, jak również angażując poszczególne Fora w realizację przyjętego scenariusza. Wszyscy dowódcy Atlasu uzyskaliby możliwość obserwacji wspomnianego ćwiczenia.

PRZEWODNICTWO W ATLASIE

Przed Atlasem stoją wybory nowego przewodniczącego, który będzie sprawował tę funkcję przez najbliższe dwa lata. Warto zaznaczyć, że przewodnictwo nad Grupą Atlas odbywa się na zasadzie honorowej. Przewodniczący Atlasu nie pobiera uposażenia za wykonywanie swoich obowiązków. Tym niemniej, wspomniana funkcja niesie ze sobą nie tylko prestiż, ale umożliwia zarazem skuteczne wypracowanie relacji z innymi partnerami europejskimi, zapewniając szerokie pole manewru na forum międzynarodowym. Przewodniczący Atlasu dysponuje inicjatywą przy proponowaniu zmian w funkcjonowaniu Grupy oraz posiada efektywny wpływ na kształtowanie wizji jej przyszłego rozwoju. Niemniej jednak wszystkie decyzje strategiczne podejmowane są przez głosowanie większością głosów na zwoływanym dwa razy w roku Forum Dowódców Atlasu. W związku z czym Forum jest określane mianem „kamienia węgielnego” współpracy europejskich jednostek powołanych do zwalczania terroru. Do obowiązków przewodniczącego Atlasu należy min. przedłożenie rocznego planu budżetowego. Reprezentuje on ponadto interesy Atlasu i odpowiada za jego funkcjonowanie przed organami unijnymi.

Przewodniczący Atlasu był wspomagany przez Biuro Wykonawcze Atlasu od momentu jego ustanowienia. Jak dotąd, koszty utrzymania administracji niezbędnej do sprawnego funkcjonowania Biura pokrywał budżet jednostki, do której należał dany przewodniczący. Wiele jednostek nie dysponuje indywidualnym budżetem bądź też jest on bardzo ograniczony, co może mieć bezpośredni skutek na decyzje dowódców odnośnie ubiegania się o przewodnictwo. Obecny przewodniczący Atlasu wyszedł z propozycją włączenia kosztów administracyjnych Biura do wspólnego budżetu Atlasu, przez co czynnik finansowy związany z objęciem przewodnictwa w Atlasie nie będzie ograżał już tak istotnej roli. Przebieg głosowania na najbliższym szczycie dowódców w Hiszpanii pokaże, czy propozycja zostanie przyjęta. Miałoby to istotne znaczenie polityczne szczególnie dla tzw. nowych państw unijnych, umożliwiając im pełniejsze zaangażowanie się w proces formowania europejskiej współpracy jednostek antyterrorystycznych, mimo skromniejszych zasobów budżetowych.

PLATFORMA KOMUNIKACYJNA

Niezwykle istotnym elementem współpracy w ramach Atlasu jest udostępniana przez Europol aplikacja internetowa zwana Platformą Komunikacyjną Atlasu. Celem Platformy jest ułatwienie wymiany informacji oraz wiedzy związanej z możliwościami europejskich jednostek antyterrorystycznych sieci Atlas. Europol dostarcza na potrzeby Atlasu odpowiednio infrastrukturę przetwarzającą informacje oraz świadczy usługi utrzymania platformy na Internecie. Europol zapewnia również bezpieczeństwo platformy według swoich standardów bezpieczeństwa. Atlas z kolei zarządza dostępem do Platformy oraz odpowiada za umieszczane na niej informacje.

POLSKA AKTYWNOŚĆ W ATLASIE

Jeszcze przed wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej Zarząd Operacji Antyterrorystycznych Głównego Sztabu Komendy Głównej Policji uczestniczył w pracach Grupy Atlas w charakterze obserwatora. Pozwoliło to na stopniowe wdrożenie się jednostki w sposób funkcjonowania Atlasu oraz płynne przejście do pełnoprawnego członkostwa, które nastąpiło w maju 2004 roku. Od maja 2008 roku Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji, po przemianach strukturalnych w Policji kontynuujące spuściznę Zarządu Operacji Antyterrorystycznych Głównego Sztabu Komendy Głównej Policji, zaangażowane jest w prace Grupy Roboczej Budynki, Technicznej Grupy Roboczej Wejścia oraz działa na Forum Negocjatorów. W przyszłości planowane jest aktywne uczestnictwo jednostki w działaniach podejmowanych przez Grupę Roboczą Samoloty.

BOMBOWY MAJ

W dniach 21-23.05.2009 roku w Polsce przeprowadzone zostały ćwiczenia Grupy Roboczej Budynki pod kryptonimem „Bombowy Maj 09”. Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji podjęło wysiłek zorganizowania ćwiczeń skupiających jednostki z Austrii, Polski, Portugalii, Litwy, Słowacji oraz Słowenii. Postawionym zadaniem do wykonania było rozwiązanie masowej sytuacji zakładniczej w centrum konferencyjno-szkoleniowym zlokalizowanym niedaleko dużej aglomeracji. Strona polska przesłała wniosek o pomoc do wyżej wymienionych jednostek kilka dni przed rozpoczęciem faktycznego ćwiczenia, po raz pierwszy w Europie testując system międzynarodowego

powiadomienia o sytuacji wymagającej interwencji z zewnątrz. Zgodnie z przyjętym scenariuszem, jednostki przybyły do Polski w czwarty dzień sytuacji kryzysowej aby wesprzeć BOA wobec znacznej liczby terrorystów oraz braku postępów w negocjacjach. Podczas ćwiczeń używano różnego rodzaju amunicji, środków pozoracji oraz metod siłowego wejścia do budynku. Wspomniane ćwiczenie podsumowało dotychczas wypracowane rozwiązania, ze szczególnym uwzględnieniem procedur związanych z ewakuacją osób podczas rozwiązywania masowej sytuacji zakładniczej, a zarazem przetestowało koordynację działań międzynarodowych grup szturmowych.

SIŁA SŁÓW

W dniach 05-11.09.2009 roku w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie odbyła się pierwsza w historii Atlasu konferencja negocjatorów pod hasłem „Siła Słów”. Zdecydowaną większość spośród uczestników konferencji stanowili doświadczeni negocjatorzy policyjni. Reprezentowali oni 24 europejskie jednostki zrzeszone pod egidą Atlasu. Opracowany po konsultacji ze wszystkimi członkami Atlasu program konferencji składał się z następujących bloków tematycznych: terroryzm, różnice kulturowe i ich wpływ na negocjacje oraz psychologiczne aspekty terroryzmu i negocjacji. Wydarzenie to, zorganizowane przez BOA KGP przy współpracy z hiszpańskimi i holenderskimi negocjatorami, zostało bardzo pozytywnie ocenione przez zebranych w Sofii dowódców jednostek Grupy Atlas, co jednogłośnie doprowadziło do formalizacji współpracy negocjatorów w ramach Forum Negocjatorów Atlasu. Powyższa decyzja wiąże się z możliwościami organizacji dalszych przedsięwzięć na polu negocjacji w ramach Atlasu oraz przyznaniem odpowiednich środków finansowych, rozpoczynając od roku 2011. Członkostwo w Forum Negocjatorów zadeklarowało trzynastcie jednostek antyterrorystycznych, zaś jego liderem została holenderska jednostka DSI.

W następnym roku na Litwie planowane jest przeprowadzenie kolejnej konferencji skupiającej negocjatorów jednostek specjalnych, na której podjęte zostaną kwestie, jakich nie poruszono bądź też nie zdążono przedyskutować w Polsce. Efektywnie współpracująca sieć negocjatorów wszystkich państw Atlasu umożliwiłaby rozwój nowych strategii oraz międzynarodową współpracę podczas operacji. Natomiast porównanie rozwiązań stosowanych przez różne grupy negocjacyjne w Europie bez wątpienia przyczyni się do ulepszenia stylu pracy każdej z nich.

EURO 2012

W związku ze współorganizowaniem przez Polskę oraz Ukrainę w 2012 roku Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji rozważa przeprowadzenie, w roku poprzedzającym tę imprezę sportową, ćwiczeń oraz warsztatów dla jednostek specjalnych skupionych wokół Grupy Roboczej Budynki. Cel przyświecający ich organizacji stanowi wymiana doświadczeń zdobytych podczas zabezpieczania masowych imprez sportowych, min. Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w latach 2000-2008 oraz FIFA 2006, jak również wypracowanie metod reagowania na rozmaite zagrożenia, w tym masową sytuację zakładniczą, terrorystów samobójców oraz zagrożenia CBRN. W ćwiczeniach tego rodzaju wzięłoby udział ponad stu funkcjonariuszy spośród europejskich jednostek specjalnych Grupy Atlas.

KORZYŚCI

Wymiana informacji odnośnie fizycznego zwalczania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej między specjalnymi jednostkami antyterrorystycznymi Unii Europejskiej ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia bezpieczeństwa naszego kraju oraz całej Unii. Ujednolicenie standardów oraz procedur na gruncie unijnym, udoskonalając taktykę i technikę działań, ulepsza skuteczność reagowania na sytuacje kryzysowe. Przeprowadzanie wspólnych ćwiczeń, warsztatów oraz projektów badawczych pozwoli przygotować się jednostkom z różnych państw członkowskich Unii do udzielenia skoordynowanego wsparcia na wniosek kraju przyjmującego w przypadku zaistnienia poważnego zagrożenia terrorystycznego.